

Gioachino Antonio Rossini (1792.-1868.)

Talijanski je skladatelj, sin svirača i pjevačice, koji je rano upoznao talijanski operni život tadašnjega vremena. S roditeljima obilazi provincijska kazališta u kojima je otac svirao rog i trublju, a majka pjevala. U djetinjstvu je bio poznati mali virtuoz, pomažući u sviranju instrumenata u kazalištu. Sustavni glazbeni studij započinje u Bologni kod tada znamenitoga majstora Padre Mattea, a mnogo je i sâm radio u proučavanju djela Wolfganga A. Mozarta, Franza J. Haydna i drugih skladatelja. Konzervatorij napušta 1810. godine u želji da slobodno stvara i postane operni skladatelj, a u javnosti kao skladatelj nastupa već sa petnaest godina. Strano mu je svako školsko i ukalupljeno shvaćanje glazbe. Slobodnim shvaćanjem tradicije, unio je novi glazbeni izraz u talijansku operu. Pisao je mnogo i brzo s legendarnom stvaralačkom lakoćom, pa mu je za neke opere trebalo tek trinaest do dvadeset dana, kada je upotrebljavao i dijelove ranijih opera.

Već u samom djetinjstvu kod Rossinija su se očitovale dobre i loše osobine, koje su ga u kasnijem životu i okarakterizirale. Imao je veliki glazbeni talent i neshvatljivu lijenost. U vezi s tim vezana je i jedna zgodna iz njegova života. Dok je po svom starom običaju komponirao u krevetu, na pod mu padne jedan skoro sasvim ispisan notni list. Da se ne bi morao saginjati, Rossini je radije napisao novu ariju. O njemu se priča da se još u mladosti opirao da bilo što drugo uči osim onoga što mu je bilo potrebno da bi mogao komponirati opere.

U napuljskom kazalištu 1815. godine izvedena je njegova opera «San Carlo», a godinu dana kasnije i komična opera Barbieri di Siveglia, koju sklada u dvadesetak dana, a odražava Rossinijev umjetnički temperament, životnu duhovitost, vitalnost i optimizam. Njegova opera Le Siege de Corinthe pripada herojsko-povijesnom tipu opera s temom borbe za neovisnost i slobodu. Zelmira je izvedena u Beču gdje je Rossini 1822. gostovao s talijanskom opernom družinom i svojom ženom, pjevačicom Isabellom Colbran, glavnom izvoditeljicom svih njegovih opera. U Beču se Rossinijev uspjeh pretvorio u veliko slavlje. Navodno mu je i Ludwig van Beethoven tom prilikom rekao da samo i dalje piše opere poput Seviljskoga brijača. Kad je Gaetano Donizatti prvi put čuo Rossinijeva Seviljskoga brijača, uzviknuo je: - Ne vjerujem da je to Rossini napisao. To je prepisao od bogova na Olimpu!

Portugalskom kralju bio je predstavljen Rossini kao autor opere Seviljski brijač. Kralj, koji je svirao violončelo, htio je svakako da ga Rossini čuje kako izvodi neku kompoziciju. Kad je odsvirao, upita: - Kako vam se čini? – Čini mi se – odgovori posprdno Rossini – da za jednoga kralja nije nipošto loše. Ionako za ono što rade kraljevi, ne moraju nikome polagati račune. Rossini je govorio da se pjevači dijele u tri kategorije: - Najprije treba spomenuti one koji imaju glas, ali ne znaju pjevati; na drugom su oni koji znaju pjevati, ali nemaju glasa, a zatim dolaze na red oni koji niti imaju glasa niti znaju pjevati. – A gdje su onda oni koji imaju glasa i znaju pjevati? – upita ga prijatelj. – Ah, dragi moj, - reče Rossini – ti postoje samo u mašti skladatelja. Poslije kraćega boravka u Londonu, godine 1824. Rossini odlazi u Pariz, gdje postaje direktor talijanskog kazališta. U djelima koja su tada nastala ističe važnost oslobodilačkih ustanaka i potrebe borbe protiv tiranije u tadašnjemu svijetu.

Nakon što je u trideset sedmoj godini života 1829. Rossini skladao operu Guillaume Tell, koja je snažno utjecala na europsku opernu glazbu u posljednjih četrdeset godina života, više nije skladao nijednu operu, vjerojatno iscrpljen prevelikom napetošću brzoga i intenzivnog stvaranja te zamornim načinom života. Povlači se iz kazališnog svijeta, povremenim komponiranjem klavirskih djela i vokalnih kompozicija, među kojima i Stabat Mater. iz 1832. godine. U vezi s tim izjavio je: - Prije su melodije tražile mene, a sada bih ja sâm morao poći za njima u lov, za što baš nimalo više nisam raspoložen. Od 1836. do 1855. godine Rossini živi u Bologni, a do smrti u Firenci gdje se sasvim posvetio kulinarskim vještinama. Njegovi specijaliteti i danas su na jelovnicima najboljih svjetskih restorana. Na pitanje jednoga suvremenika, zbog čega više ne sklada nego samo kuha, Rossini je odgovorio: - Pokoljenjima se možda neće sviđati moja opera, ali sam siguran da će se moji

specijaliteti mnogima svidjeti. U povijest se moram smjestiti, pa makar i s kuhačom u ruci! Jednom zgodom je rekao: - Kad sam pisao svoga «Brijača», miješao sam note jednako kao što pri kuhanju miješam začine. Na koncu ispada da je i kuhinja umjetnost, samo to mnogi umjetnici ne znaju.

Slovio je kao najpopularniji glazbenik svojega vremena, a njegova je glazba osvajala i najistaknutije predstavnike tadašnjega kulturnoga života kao G. W. Friedricha Hegela, Arthura Schopenhauera ili Richarda Wagnera. To je znao postići svojom duhovitošću, smislom za šalu i humor. Njegova kuća u Parizu bila je stjecište umjetničkih krugova i onda kada Rossini više nije bio u središtu glazbenih zbivanja.

Španjolski kralj Ferdinand II. pokušao je i komponirati, pa je jednom zgodom zamolio Rossinija da ga pouči u harmoniji. Nedugo zatim kralj pošalje svoj rad na uvid skladatelju, zahtijevajući da mu dade svoj najstroži sud. Uočivši mnogo grešaka i nespretnosti, Rossini mu odgovori: - Veličanstvo, komponirano je kraljevski.

Talijansku operu Rossini je obogatio novim izražajnim sredstvima i originalnim glazbenim govorom u arijama, recitativima, glasovima, harmonijama kao i uporabi orkestara. Uvelike je utjecao na suvremenike poput Vincenza Bellinija, Gaetana Donizettija. Giuseppea Verdija, kao i na cjelokupnu talijansku i francusku operu.

Na nekom plesu Rossini je dugo vremena morao podnositi, svakojake glupe razgovore domaćina. Iznerviran, htjede napustiti ples, kad mu domaćin opet priđe s upitom: - Je li istina da fosfor djeluje na inteligenciju i ako se jede riba da to obnavlja i pomlađuje mozak? – Istina je? – odgovori Rossini. – A što biste mi preporučili? – nastavi s upitima nametljivac. – Da pojedete jednoga kita – zaključio glazbenik i ode. Nekom drugom zgodom se u prisustvu Rossinija govorilo o simfonijskoj glazbi, koju je pisala gospođa Grandval, koja je u to doba bila vrlo cijenjena. Neki su sumnjali u skladateljičino autorstvo, pa upitali Rossinija za mišljenje: - Gospodo i gospođe! – odgovori Rossini. – Ženska djela su kao i djeca... Nikad se ne zna tko im je otac.

Jedan vrlo loš glazbenik, ali zato vrlo okretan u govoru i brbljav, uspio je dobiti Viteški križ, što je tada bilo visoko odlikovanje. Susrevši Rossinija s kojim je bio dobar prijatelj reče: - Zdravo, kolega! Rossini s ciničnim smiješkom odgovori: - Što, da nisam i ja odlikovan? Pošto je poslušao jedno djelo francuskoga skladatelja Hectora Berlioza,

Rossini je ovako izrazio svoje mišljenje o mladom, kasnije slavnom kompozitoru: - Grgehota je, i to velika, što ovaj, doista, vrijedan mladić ne poznaje glazbu. Kad bi je znao, uistinu bi mogao napisati najlošiju! Aludirajući na to da je glazba Gaetana Donizettija iz opere „Wilhelm Tell“ vrlo slična njegovoj, Rossini nakon praizvedbe reče: - Izvrsna opera! Prvi i treći čin sam ja uglazbio. Čudno mi je samo kako to prije nisam znao.

Nešto prije smrti, Rossini je izjavio: - Pomisao da ćemo umrijeti, zaista je strašna. Ali, samo smrt, baš kao i naše praznovjerje vezano uz nju, mislim da ne postoji. Život je vječan! Dobar dio svoga života, proveo je kuhajući. Pripovijeda se da je i na času smrti skladatelj i kulinar Rossini upitao ispovjednika: - Oče, mislite li da je „gore“ dobra kuhinja?